

**ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR:
O'QITISHNING YANGI USULLARI VA TA'LIMDA INKLYUZIVLIKNI
TA'MINLASH**

Qodirov Farrux Ergash o'g'li

(SHDPI), Ilmiy rahbari

Boboqulova Durdona Sanjar qizi

Matematika yo'nalishi 1-kurs talabasi (ShDPI)

Annotatsiya: Mazkur maqola zamonaviy pedagogik texnologiyalar, o'qitishning yangi usullari va ta'limda inklyuzivlikni ta'minlash masalalariga bag'ishlangan. Ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan yangiliklar, texnologiyalarning qo'llanilishi va inklyuziv pedagogika prinsiplari o'qitish samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Maqolada, zamonaviy o'qitish texnologiyalarining pedagogik jarayonlarga integratsiyasi, ta'limda turli ehtiyojlarga ega o'quvchilarga moslashuvchan ta'lim metodlarining ahamiyati, shuningdek, inklyuzivlikni ta'minlashda muhim bo'lgan usul va amaliyotlar ko'rib chiqiladi. Bunday yondoshuvlar o'qituvchilar va o'quvchilarga ta'lim jarayonida tenglik, adolat va moslashuvchanlikni ta'minlash imkonini beradi. Maqolada, shuningdek, texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy qilishning amaliy usullari va inklyuziv ta'limning metodologik asoslari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: zamonaviy pedagogik texnologiyalar, inklyuziv ta'lim, o'qitish usullari, ta'limda tenglik, pedagogik innovatsiyalar, ta'limda moslashuvchanlik, ta'lim jarayonida texnologiyalar, inklyuziv pedagogika, o'quvchilar ehtiyojlari, metodologiya, o'qituvchilar uchun treninglar.

Kirish: Zamonaviy ta'lim tizimi tez rivojlanib borayotgan dunyoda yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash va o'qitish usullarini takomillashtirish zarurati ortib bormoqda. Ta'limning samarali bo'lishi uchun ta'lim jarayonini innovatsion metodlar va texnologiyalar yordamida modernizatsiya qilish muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, ta'limda inklyuzivlikni ta'minlash, har bir o'quvchining o'ziga xos ehtiyojlarini inobatga olgan holda o'qitish usullarini ishlab chiqish, ta'limga kengroq va teng kirish imkoniyatlarini yaratish bugungi ta'lim tizimining eng dolzarb vazifalaridan biridir. Inkluziv ta'lim deganda, o'quvchilarning barcha turli guruhlarining ta'lim olish imkoniyatlarini tenglashtirish, ya'ni o'qishdagi qiyinchiliklarga, jismoniy yoki aqliy imkoniyatlarining cheklanganligiga qaramay, har bir o'quvchiga moslashgan ta'lim xizmatlari ko'rsatish tushuniladi. Bu pedagogik yondoshuv har bir o'quvchining o'z salohiyatini maksimal darajada namoyon etishiga imkon yaratadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, masalan, interaktiv ta'lim platformalari, raqamli resurslar, multimedia vositalari va onlayn ta'lim dasturlari o'qituvchilarga o'quvchilarning individual ehtiyojlarini qondirishda, ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishda yordam

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

beradi. Bugungi kunda pedagogik texnologiyalar faqat o'qituvchining bilim berish jarayonini osonlashtiribgina qolmay, balki o'quvchilarning o'zini ifoda etish va mustaqil fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Ta'limda texnologiyalarning qo'llanilishi o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, ularning ilgari surilgan muammolarga yangicha yondashuvlarni ishlab chiqishga undaydi. Shu bilan birga, ta'limda inklyuzivlikni ta'minlashda texnologiyalar yordamida o'qituvchilar turli ehtiyojlarga ega o'quvchilarni bir xil darajada qo'llab-quvvatlash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Ushbu maqolada, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy qilishning amaliy usullari, o'qitishda innovatsion yondoshuvlar va inklyuziv ta'limni ta'minlashga qaratilgan metodologik asoslar tahlil qilinadi. Maqola o'qitish metodlarini takomillashtirish va inkluziv ta'limni rivojlantirishga yo'naltirilgan zamonaviy pedagogik strategiyalarni o'rganish maqsadida yozilgan.

Metodologiya: Ushbu maqolada ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar va inklyuzivlikni ta'minlashning amaliy yondoshuvlariga oid tahlil metodlari qo'llaniladi. Tadqiqot usuli sifatida sifatli tadqiqotlar, adabiyotlarni tahlil qilish, hamda ta'lim tizimidagi mavjud tajribalarni o'rganish asosida umumiy xulosalar chiqarishga yo'naltirilgan metodologiya tanlangan. Birinchi bosqichda, o'quvchilarning turli ehtiyojlariga mos pedagogik texnologiyalarni aniqlash va ularni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish usullari ko'rib chiqiladi. Bu jarayonda, o'quvchilarni turli guruhlariga ajratish, ularning ehtiyojlariga mos o'qitish usullarini ishlab chiqish uchun nazariy yondoshuvlar tahlil qilinadi. Ikkinchi bosqichda, ta'limda inklyuzivlikni ta'minlashning amaliy usullari va pedagogik texnologiyalar yordamida bu maqsadga erishish yo'llari ko'rib chiqiladi. Bu jarayonda, turli ta'lim platformalarining imkoniyatlari, multimedia va interaktiv vositalarning o'qitish jarayonidagi o'rni o'rganiladi. Uchinchi bosqichda, o'qituvchilarga zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llashda yordam beradigan treninglar va metodik qo'llanmalar tahlil qilinadi. Ushbu qo'llanmalar o'qituvchilarning pedagogik kompetensiyalarini oshirish, inklyuziv ta'limni amalga oshirishda ularning malakalarini yanada takomillashtirishga qaratilgan. Tadqiqot davomida o'quvchilarni o'ziga xos ehtiyojlariga mos ta'lim olish imkoniyatlarini yaratish, o'qitishning interaktiv va individual yondoshuvlarini joriy etish, shuningdek, texnologiyalar yordamida inklyuziv ta'limni tashkil etishning samarali usullari keng tahlil qilinadi. Maqolada taqdim etilgan metodologik yondoshuvlar va amaliyotlar, ta'lim tizimida yuz berayotgan o'zgarishlar, pedagogik innovatsiyalarni qo'llashda qo'llanilishi mumkin bo'lgan asosiy tamoyillarni o'z ichiga oladi.

Natijalar: Ushbu tadqiqotning asosiy natijalari zamonaviy pedagogik texnologiyalar va inklyuziv ta'limni amalga oshirishdagi amaliy yondoshuvlarning samaradorligini ko'rsatadi. Tadqiqot jarayonida olingan ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, ta'limda texnologiyalarning joriy etilishi o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirishda va ularning o'z salohiyatini to'liq rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Raqamli resurslar va interaktiv platformalar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini mustahkamlash, yangi

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

ma'lumotlarni o'rganish va turli shakllarda taqdim etilgan o'qish materiallarini anglash imkoniyatiga ega bo'ldilar. Bundan tashqari, inklyuziv ta'limning ta'minlanishi o'quvchilarga o'z ehtiyojlariga moslashgan o'qitish usullarini qo'llash orqali ancha ijobiy natijalar berdi. Masalan, jismoniy yoki aqliy imkoniyatlari cheklangan o'quvchilarga texnologiyalar yordamida individual yordam ko'rsatish, ta'lim jarayonini osonlashtirish va ularning o'zaro aloqalarini kuchaytirish imkoniyatlarini yaratdi. O'quvchilar o'zlarining o'quv jarayonidagi muvaffaqiyatlarini sezilarli darajada yaxshiladi, chunki ular o'z qobiliyatlariga mos o'qitish metodlari bilan shug'ullanishdi. Shu bilan birga, ta'limda inklyuzivlikni ta'minlash, faqat texnologiyalarni joriy qilish bilan cheklanmaydi. Bu jarayon o'qituvchilarning pedagogik yondoshuvlarini kengaytirishni, ularning inklyuziv ta'lim bo'yicha malakalarini oshirishni talab qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilar uchun maxsus treninglar va metodik qo'llanmalar ularning ta'lim jarayoniga yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llashda samarali yordam beradi va o'qitish samaradorligini oshiradi. Bundan tashqari, inklyuziv ta'limning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun, ta'lim muassasalarida maxsus strategiyalar ishlab chiqilishi, pedagogik texnologiyalarni barcha o'quvchilar uchun teng imkoniyat yaratadigan tarzda qo'llash zarurligi ham ta'kidlandi. Natijada, ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalar va inklyuziv ta'limning qo'llanilishi o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali va adolatli qiladi, bu esa ularning akademik muvaffaqiyatlarini sezilarli darajada oshiradi.

Muhokama: Tadqiqot davomida aniqlangan natijalar shuni ko'rsatdiki, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va inklyuziv ta'limni uyg'unlashtirish orqali ta'lim tizimida sezilarli ijobiy o'zgarishlarga erishish mumkin. Ta'limda interaktiv vositalarning qo'llanilishi nafaqat o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirdi, balki o'zlashtirish darajasini ham sezilarli darajada yaxshiladi. Ayniqsa, individual yondoshuv asosida tashkil etilgan o'qitish metodlari har xil imkoniyatlarga ega o'quvchilar uchun ta'lim olishda qulay sharoit yaratdi. Muhokamadan ko'rinadiki, raqamli texnologiyalar o'quv materiallarini turli formatlarda taqdim etish, masalan, audio, video, interaktiv testlar orqali ta'limning moslashuvchanligini ta'minlaydi. Bu esa o'quvchilar ehtiyojlarini inobatga olgan holda, ularning bilim olishga bo'lgan individual yo'nalishini yaratishga xizmat qiladi. Bunday texnologiyalar yordamida o'quvchilar o'zlarining qobiliyat va qiziqishlariga mos ravishda ta'lim olishi mumkin bo'lmoqda. Shuningdek, muhokama jarayonida aniqlanishicha, o'qituvchilarning zamonaviy texnologiyalarni to'g'ri qo'llashdagi kompetensiyalari, inklyuziv muhit yaratishdagi yondoshuvlari o'quvchilar muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Ko'plab o'qituvchilar hali ham an'anaviy yondoshuvlarga tayanayotgani, bu esa ayrim o'quvchilar uchun ta'limda teng imkoniyatlar yaratishga to'siq bo'layotgani kuzatildi. Shu bois, ta'lim tizimida o'qituvchilarni muntazam ravishda zamonaviy texnologiyalar va inklyuziv ta'lim uslublari bo'yicha malaka oshirish kurslariga jalb etish zarurligi dolzarb masala sifatida ko'rsatildi. Yana bir muhim jihat shundaki, inklyuzivlik faqat nogironligi bo'lgan

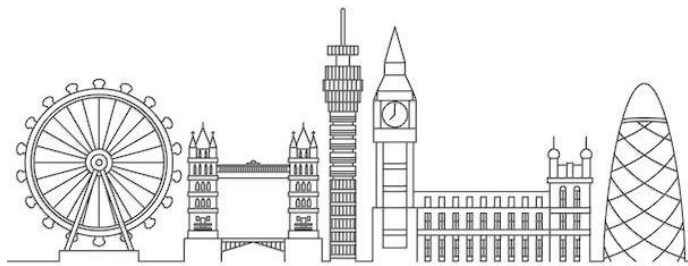
MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

o'quvchilarga taalluqli emas, balki har qanday madaniy, ijtimoiy, til va psixologik farqlarga ega o'quvchilar uchun ham teng ta'lim muhitini yaratish deganidir. Buning uchun o'qituvchilar va ta'lim muassasalari yanada kengroq yondoshuvlarni qo'llashlari, o'quvchilarning farqliliklarini imkoniyat sifatida ko'rib, ularni rivojlantirishga harakat qilishlari kerak. Shunday qilib, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va inklyuziv ta'lim nafaqat yangi o'quv vositalarini joriy etish, balki butun ta'lim muhitini o'zgartirish, uni har bir o'quvchi uchun ochiq, qulay va samarali qilishga qaratilgan murakkab, ammo zarur jarayondir. Bu borada tizimli yondashuv, metodik qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy ongni shakllantirish asosiy omillar bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa: Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va inklyuziv ta'limning uyg'unlashuvi bugungi ta'lim tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqmoqda. Ushbu maqolada o'rganilgan holatlar, nazariy yondoshuvlar va amaliy tajribalar shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalarni o'qitish jarayoniga samarali joriy qilish, har bir o'quvchining individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda ta'lim berish imkonini beradi. Ayniqsa, interaktiv vositalar, raqamli platformalar va moslashuvchan metodlar yordamida ta'lim jarayoni yanada qiziqarli, tushunarli va adolatli bo'lishi mumkin. Xulosa sifatida aytish mumkinki, inklyuzivlikni ta'minlash uchun texnologik vositalarning mavjudligi yetarli emas — bu vositalardan foydalana oladigan, pedagogik yondoshuvlarni yangilay oladigan, o'z ustida doimiy ishlaydigan o'qituvchi kadrlari zarur. Ta'lim tizimining barcha bosqichlarida — maktabdan oliy ta'limgacha — inklyuziv yondashuvni qo'llab-quvvatlaydigan metodikalar, siyosatlar va resurslar ishlab chiqilishi lozim. Shuningdek, inklyuziv ta'lim — bu nafaqat maxsus ehtiyojli o'quvchilar, balki har qanday ijtimoiy, madaniy, til va psixologik farqlarga ega bolalar uchun ham teng imkoniyat yaratish demakdir. Shunday ekan, zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida tashkil etilgan o'qitish jarayoni faqat bilim berishga emas, balki o'quvchining jamiyatda to'laqonli ishtirok etishini ta'minlashga ham xizmat qilishi kerak. Kelajakda ta'limda inklyuzivlikni kuchaytirish va texnologik imkoniyatlardan to'laqonli foydalanish orqali, biz har bir o'quvchi uchun individual, sifatli va barqaror ta'lim muhitini yaratishga erishishimiz mumkin. Shu bois, pedagogik innovatsiyalarni rivojlantirish, o'qituvchilarning malakasini oshirish va ta'lim tizimini inklyuziv tamoyillar asosida takomillashtirish dolzarb vazifa bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimova, N. (2023). Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. Toshkent: O'zbekiston pedagogika nashriyoti.
2. Rasulov, Sh. (2022). Inklyuziv ta'lim asoslari va ularni qo'llash usullari. Samarqand: Ilm Ziya.
3. UNESCO. (2020). Inclusive education: Guidelines and strategies for implementation. Paris: UNESCO Publishing.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

4. Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.
5. Hasanova, M. (2021). "Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'qitish sifati va samaradorligiga ta'siri." *Ta'lim va innovatsiyalar*, 4(2), 33–40.
6. OECD. (2021). *Teaching and Learning During COVID-19: Best Practices and Digital Integration*. OECD Library.
7. Abdukarimov, A. (2020). "Ta'limda raqamli transformatsiya va uning innovatsion omillari." *Oliy ta'lim muammolari*, 1(3), 12–18.
8. Ministry of Preschool and School Education of Uzbekistan. (2023). *National strategy for inclusive education 2023–2030*. Tashkent.
9. Salomova, D. (2023). "Interaktiv metodlar va ularning inklyuziv ta'limdagi o'rni." *Zamonaviy ta'lim jurnali*, 5(1), 44–50.
10. World Bank. (2019). *Inclusive Education and Technology Use in Developing Countries*. Washington, D.C.: The World Bank Group.

